

d ů v o d e c h:

Odvolací soud vyhověl odvolání žalovaného a zamítl I. odstavec žalobního žádání, máje za to, že jde o žalobu určovací dle Šu 228 c. ř. s., jejíž základní podmínkou jest, aby měl žalobce právní zájem, aby určitý právní poměr nebo určité právo bylo zjištěno dříve, než lze žalovati o plnění, žalobci prý však takový právní zájem na určení, kterého se vedle plnění domáhá, nelze přiznati. Dle žalobní prosby domáhá se žalobce netoliko zjištění, že jeho prohlášení ze dne 22. června 1916 a projednání pozůstalosti po jeho matce a odevzdání pozůstalosti žalovanému na základě dohody ze dne 22. června 1916 jsou vůči němu, žalobci, bez právního účinku a neplatná, jakož i dalšího zjištění, že žalobci přísluší podle poslední vůle jeho zemřelé matky Josefy V-ové ze dne 17. března 1903 polovice pozůstalostního jmění po ní, nýbrž domáhá se také výroku, že jest žalovaný povinen, vydati mu (žalobci) polovici tohoto pozůstalostního jmění. Z této žalobní prosby jest patrno, že nejde tu o žalobu určovací dle Šu 228 c. ř. s., nýbrž o plnění, která jest arci spojena s návrhem na určení předurčujícího právního poměru, na který zakládá žalobce svou další prosbu a na němž závisí nárok na plnění. Takový samostatně neuplatňovaný nárok určovací dlužno posuzovati podle Šu 236 c. ř. s. a nikoli podle Šu 228 c. ř. s., neboť nezáleží na tom, zda učinil ho žalobce, předbíhaje spornému jednání. Není proto pro něj třeba podmínek určovací žaloby, totiž zvláštního právního zájmu na rychlém zjištění, stačí, že právní poměr, jehož určení se navrhuje, jest sporný a má pro uplatněný nárok na plnění povahu předurčující.

Čís. 3877.

Výrok o započtením namítaných vzájemných pohledávkách jest pojeti do rozsudečného výroku, třebaže nebyly uznány po právu.

(Rozh. ze dne 20. května 1924, Rv I 351/24.)

Proti žalobě o 10.000 Kč namítli žalovaní navzájem několik pohledávek v celkové výši 17.000 Kč. Procesní soud první stolice uznal dle žaloby a ohledně vzájemných pohledávek uvedl v důvodech, že jich neuznává po právu, ve výroku rozsudečném se však o nich nezminil. O d v o l a c í s o u d rozsudek potvrdil.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání a uvedl v otázce, o niž tu jde, v

d ů v o d e c h:

Přisvědčiti jest názoru dovolatelů, že rozhodnutí o vzájemných pohledávkách, namítaných k započtení, mělo býti pojato do rozsudečného nálezu a nikoli jen do rozhodovacích důvodů. Toť plyne jak z doslovu §§ 393, 411 a 417, odstavec druhý c. ř. s., tak z úvahy, že se jen za tohoto předpokladu rozhodnutí o nich může státi podle Šu 411, odstavec

prvý, poslední věty c. ř. s. účastno právní moci. Než na tom v tomto případě celkem nezáleží. Z rozhodovacích důvodů obou stolic jest se vši jasností seznati, že se s namítanými vzájemnými pohledávkami zabývaly a že, dospěvše k úsudku, že nejsou po právu a netvoří položky, kterou by lze se zažalované pohledávky sraziti, tuto přisoudily neztenčenu. Formální vadnost tohoto postupu není žalovaným nijak na újmu, neboť nemohou míti zájmu na tom, by výrok, že namítané vzájemné pohledávky nejsou po právu, byl účasten právní moci.

Čís. 3878.

Podrobení se rozhodčímu soudu v kolektivní smlouvě nevylučuje preklusivní prorogace ve prospěch příslušnosti řádného soudu.

(Rozh. ze dne 20. května 1924, R II 177/24.)

O žalobě zemědělského dělníka na zaměstnavatele o placení služebních požitků rozhodl procesní soud první stolice věcně, odvolací soud zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením a odmítl žalobu, maje za to, že dle kolektivní smlouvy byl ku rozhodnutí sporu příslušným rozhodčí soud, takže řízení stíženo jest zmatečností, k níž bylo přihlédnouti z úřadu.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil odvolacímu soudu, by, nepřihlížeje k důvodu, pro který zrušil rozsudek a předchozí řízení, znovu rozhodl o odvolání.

Důvody:

Netřeba se zabývatí otázkou, zda kolektivní smlouva ze dne 30. března 1923 (úprava mzdových a deputátních požitků a pracovních poměrů zemědělských zřízenců na Moravě pro rok 1923) pro žalobce platila čili nic, a platila-li proň, zda by tento spor spadal pod ustanovení §u 13 kolektivní smlouvy; neboť, i kdyby tomu tak bylo, nebylo by tu zmatečností, předpokládané odvolacím soudem. Dle zmíněného §u 13 řeší spory z této smlouvy s konečnou platností zemský poradní sbor pro záležitosti zemědělských zaměstnanců, zřízený při zemském úřadě práce v Brně. Tím se strany, podepsavší smlouvu, podrobily rozhodčímu soudu (§ 577 c. ř. s.) úmluvou soukromou, od které souhlasně kdykoliv mohly zase ustoupiti. To se — předpokládajíc, že by kolektivní smlouva pro obě strany platila — v tomto případě bylo stalo tím, že žalobce podal žalobu u okresního soudu v Z., a žalovaná, nevznesši námitky nepřislušnosti dovolaného řádného soudu, v hlavní věci ústně projednávala (§ 104 odstavec třetí j. n.). Opačný názor odvolacího soudu jest mylný, neboť jen věci, které jsou v úb e c, t. j. mocí zákona odňaty působnosti řádných soudů, nemohou býti úmluvou stran vzneseny na tyto soudy (§ 104 odstavec druhý j. n.). Neprávem proto soud odvolací zrušil rozsudek prvního soudu a předchozí řízení pro zmatečnost dle §§ů 494, 477 čís. 3 a 478 c. ř. s.